

Зарубіжний досвід формування ефективної моделі взаємодії органів державної влади і місцевого самоврядування на прикладі Французької Республіки

Яна Полянська, Дніпропетровський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України

У статті досліджено перелік проблемних питань та позитивних результатів, яких досягла Французька Республіка під час впровадження адміністративної реформи. Проаналізовано особливості та специфіку функціонування моделі взаємовідносин між органами державної влади і органами місцевого самоврядування Франції в контексті успішної реалізації реформи децентралізації.

Розглянуто сучасну модель та основні ланки адміністративно-територіального устрою Франції: комуна (базова ланка), департамент, регіон. Виокремлено наявність проміжкових рівнів, до яких відносяться округи, кантони та міжкомунальні об'єднання. Проведено якісний аналіз компетенцій та повноважень органів державної влади і місцевого самоврядування Франції на кожному з рівнів. Визначено окрему роль міжкомунальних об'єднань як ефективного інструменту у вирішенні проблемних питань місцевої компетенції, які є спільними для кількох комун. Виявлено чіткий розподіл повноважень та компетенцій між усіма ієрархічними рівнями влади Французької Республіки.

Здійснено порівняння функцій та повноважень органів державної влади і місцевого самоврядування на базовому, проміжному та регіональному рівнях адміністративно-територіального устрою України та Франції. Продемонстровано використання Україною одного з інструментів соціально-економічного розвитку територій, запозиченого у Франції. Враховано значний досвід Франції щодо впровадження реформи децентралізації і виділено низку успішних та позитивних практик, які дозволять розмежувати владні повноваження, компетенції і відповідальність між центральною та місцевими владами. Запропоновано низку конкретних інструментів для вдосконалення економічних відносин між органами державної влади та місцевого самоврядування України з метою налагодження ефективного двостороннього діалогу та формування оновленої моделі взаємодії.

Ключові слова: адміністративно-територіальний устрій; ланка; владні повноваження; компетенції; органи місцевого самоврядування; органи державної влади; економічні відносини; реформа децентралізації

Foreign experience of forming an effective model of interaction between public authorities and local self-government on the example of the French Republic

Yana Polianska, Dnipropetrovsk regional institute for public administration National academy for public administration under the President of Ukraine

The article examines the list of problematic issues and positive outcomes achieved by the French Republic during the implementation of administrative reform. The peculiarities of functioning the model' relations between state authorities and local self-government bodies in the context of successful implementation of the decentralization reform are analyzed.

The modern model and main elements of the administrative and territorial structure of France are considered: commune (basic link), department, and region. Separated the presence of intermediate levels, which include counties, cantons and inter-municipal associations. The qualitative analysis of the competences and powers of the state authorities and local self-government of France at each level is carried out. The specific role of inter-municipal unions has been identified as an effective tool in addressing issues of local competence common to several communes. A clear division of powers and competences between all the hierarchical levels of power of the French Republic has been revealed.

Comparison of functions and powers of the state authorities and local self-government at the basic, intermediate and regional levels of the administrative and territorial structure of Ukraine and France is made. The use of one socio-economic development' instruments of the territories borrowed in France are demonstrated. France's considerable experience in implementing decentralization reform has been taken

into account, and a number of successful and positive practices have been identified which will allow a separation of powers, competences and responsibilities between central and local authorities. A number of specific tools have been proposed to improve economic relations between state authorities and local self-government in Ukraine in order to establish an effective bilateral dialogue and to develop an updated model of interaction.

Keywords: *administrative and territorial structure; link; authority; competences; local self-government bodies; public authorities; economic relations; decentralization reform*

Зарубежный опыт формирования эффективной модели взаимодействия органов государственной власти и местного самоуправления на примере Французской Республики

Яна Полянская, Днепропетровский региональный институт государственного управления Национальной академии государственного управления при Президенте Украины

В статье исследован перечень проблемных вопросов и положительных результатов, которых достигла Французская Республика при внедрении административной реформы. Проанализированы особенности и специфика функционирования модели взаимоотношений между органами государственной власти и органами местного самоуправления Франции в контексте успешной реализации реформы децентрализации.

Рассмотрена современная модель и основные звенья административно-территориального устройства Франции: коммуна (базовое звено), департамент, регион. Выделено наличие промежуточных уровней, к которым относятся округа, кантоны и межкоммунальные объединения. Проведен качественный анализ компетенций и полномочий органов государственной власти и местного самоуправления Франции на каждом из уровней. Определено отдельную роль межкоммунальных объединений как эффективного инструмента в решении проблемных вопросов местной компетенции, которые являются общими для нескольких коммун. Выявлено четкое распределение полномочий и компетенций между всеми иерархическими уровнями власти Французской Республики.

Проведено сравнение функций и полномочий органов государственной власти и местного самоуправления на базовом, промежуточном и региональном уровнях административно-территориального устройства Украины и Франции. Продемонстрировано использование Украиной одного из инструментов социально-экономического развития территорий, заимствованного у Франции. Учен значительный опыт Франции по внедрению реформы децентрализации и выделен ряд успешных и позитивных практик, которые позволят разграничить властные полномочия, компетенции и ответственность между центральной и местными властями. Предложен ряд конкретных инструментов для совершенствования экономических отношений между органами государственной власти и местного самоуправления Украины с целью налаживания эффективного двустороннего диалога и формирования обновленной модели взаимодействия.

Ключевые слова: *административно-территориальное устройство; звено; властные полномочия; компетенции; органы местного самоуправления; органы государственной власти; экономические отношения; реформа децентрализации*

Постановка проблеми:

Підґрунтям для формування і розвитку економічних відносин та ключовим інструментом ефективного врядування є адміністративно-територіальний устрій держави. Пошук оптимальної моделі, яка б з одного боку розмежувала владні повноваження, компетенції та відповідальність між цен-

тральною та місцевими владами, з іншого – забезпечила єдність державної території та цілісність державного механізму, залишається актуальним у будь-якій країні на кожному з етапів її історичного розвитку. У сучасних умовах впровадження реформи адміністративно-територіального устрою Україна потребує використання позитивного досвіду децентралізації та

деконцентрації влади, запозиченої у європейських країн.

Серед успішних прикладів слід відзначити Французьку Республіку, яка характеризується як одна з найбільш демократичних та децентралізованих країн Європи з високим рівнем розвитку органів місцевого самоврядування. Врахування досвіду Франції обумовлено низкою причин серед яких: площа та чисельність населення, форма державного устрою, а також модель територіальної організації влади. Варто зазначити, що також у цій країні використані нові підходи до організації діяльності органів місцевого самоврядування, розмежування повноважень місцевих та державних органів влади, фінансової автономності влади на місцях тощо.

Питання взаємодії органів державного управління і місцевого самоврядування в зарубіжних країнах стали предметом дослідження багатьох вітчизняних та зарубіжних учених, серед яких: Н. Гнидюк, Я. Гонцяж, В. Гуменюк, В. Євдокимов, М. Ісаєв, О. Куленкова, О. Лазор, Л. Ларіна, А. Прудников, Я. Старцев, Р. Туровський, А. Чеканський, В. Чехаріна, В. Шишкін, В. Петрова, В. Грובה, С. Самара, Т. Фелонюк [2; 6; 23; 27]. Значний інтерес для аналізу впровадження адміністративно-територіальної реформи у низці країн викликають праці науковців, серед яких: А. Антошевський, Д. Батракова, В. Барвіцький, Ж.-Ф. Девемі, С. Карасінський, Ж. Л. Поже, Р. Хербут, колектив авторів під керівництвом Т. Хорвата та ін. [3–5; 7–9; 12; 13; 17; 18; 24; 26; 28]. Незважаючи на велику кількість наукових праць, питання щодо дослідження взаємодії між органами центральної влади та місцевого самоврядування у зарубіжних країнах з метою запозичення відповідного позитивного досвіду та дієвих інструментів потребує подальших розробок.

Мета дослідження: дослідити особливості функціонування моделі взаємовід-

носин між органами державної влади і органами місцевого самоврядування Французької республіки в контексті успішного впровадження реформи децентралізації, надати пропозиції щодо можливості запозичення позитивного та прогресивного досвіду для вдосконалення механізму формування економічних відносин на всіх ієрархічних рівнях влади в Україні.

Виклад основного матеріалу:

Французька Республіка, будучи досить централізованою державою, пройшла тривалий і важкий шлях трансформації суспільно-владних відносин та розмежування компетенцій органів державної та місцевої влади. Адміністративна реформа подолала низку проблем та досягла певних позитивних результатів, які полягають у: ліквідації адміністративної та фінансової залежності органів місцевого самоврядування; розширенні сфери компетенції місцевих органів влади; передачі виборної влади від регіональних і департаментських префектів головам виборних рад; трансформації регіонів у повноправні місцеві органи влади, що обираються на загальних виборах тощо [1].

Континентальна (французька) модель базується на поєднанні державного управління і місцевого самоуправління. Сучасна модель територіального устрою виглядає таким чином: країна поділяється на 18 регіонів, які, у свою чергу, поділяються на 101 департамент, 13 регіонів та 96 департаментів, які знаходяться в континентальній Франції [15]. Кожен з регіонів у своєму складі містить від 2-х до 8-ми департаментів. Решта п'ять регіонів є унітарними, тобто в їх склад входить лише по одному департаменту, при цьому їх кордони тотожні. Це стосується територій в Африці, Південній Америці, Океанії, які залишились Франції з часів колоніального минулого. Низовою ланкою територіального устрою Франції є комуни, які належать до складу департаментів [21]. Окремою спец-

ифікою територіального устрою Франції є наявність проміжних рівнів, якими є округи, кантони та міжкомунальні об'єднання. Ці ланки не можна вважати повноцінними елементами системи адміністративно-територіального устрою, оскільки кожна з них виконує лише окрему специфічну місію – наближення державних послуг до населення (округ), організація виборчого процесу (кантон), створення синдикатів з вирішення проблематики кількох комун (міжкомунальні об'єднання) [16].

Основною ланкою місцевого самоврядування є комуна, найнижча (базова) адміністративно-територіальна одиниця Франції. Комуна – єдина одиниця, що не має окремого державного владного органу, тобто меру делегуються державні функції. Органом управління комуною є Муніципальна рада, яка має різну чисельність складу депутатського корпусу, залежно від кількості мешканців. До сфери компетенції Муніципальної ради слід віднести: містобудування, майнові питання, місцеве транспортне забезпечення, облаштування території та міського будівництва, водопостачання, каналізацію, збирання та переробку сміття, а також фінансові повноваження, пов'язані з бюджетом комуни. Основними джерелами фінансування місцевих програм є дотації з державного бюджету та податки, серед яких головне місце посідають податок на нерухомість, житло, професійну комерційну діяльність [19].

Рада обирає мера, який виконує подвійну роль – як представник держави і як голова виконавчого органу ради – муніципалітету. До повноважень мера як представника комуни відносяться: представлення інтересів у відносинах з іншими органами, організаціями, державою; укладання угод і договорів; керування муніципальними службами; видання дозволів на будівництво тощо. Як представник держави він наділений широкими повноваженнями, серед яких: реєстра-

ція актів громадянського стану; вживання заходів для допомоги в пошуку і покаранні правопорушників; забезпечення обнародування законів та інших нормативних актів держави і слідкування за їх виконанням; забезпечення проведення виборів тощо.

Вагому роль у вирішенні питань місцевої компетенції, які є спільними для кількох комун, відіграють міжкомунальні об'єднання, одна з форм консорціумного типу. Завдяки таким об'єднанням може вирішуватися низка практичних питань, які є важливими для декількох комун одночасно.

В адміністративно-територіальній системі Франції виокремлюють також округ як ланку, яка за розміром менша за департамент. Департаменти Франції містять близько 3–4 округів, головною функцією яких є організація виборів до парламенту. У свою чергу, округи поділяються на кантони та комуни. Кантон охоплює декілька комун (принаймні у сільській місцевості – у містах, навпаки, одна комуна може відповідати декільком кантонам). Кантони насамперед є структурною основою виборчої системи. Кожен кантон обирає свого представника в Генеральну раду відповідного департаменту.

Другою ключовою ланкою адміністративно-територіального устрою є Департамент. На його рівні працює в якості органу місцевого самоврядування Генеральна рада, а в якості органу державної влади – Префект. Повноваження Генеральної ради полягають у виконанні тих компетенцій департаменту, які не входять до компетенцій інших органів департаменту: затвердження бюджету та звітування про його виконання; визначення політики розвитку департаменту; встановлення ставок внутрішніх податків департаменту; створення громадських служб департаменту; ухвалення рішення щодо всього майна департаменту; фінансові та кредитні питання тощо.

Генеральна рада обирає зі свого складу Президента, який є керівником виконавчого органу департаменту. Президент має широкі повноваження: проводить наради генеральної ради; виступає розпорядником видатків департаменту і робить розпорядження щодо одержання департаментських доходів; управляє майном департаменту; здійснює поліційні повноваження, особливо щодо переміщень майна; скликає раду і готує проекти її рішень, керує засіданнями ради, а також виконує ухвалені радою рішення; представляє інтереси ради в інших інстанціях; відповідає за виконання бюджету департаменту тощо.

Окрему важливу функцію на рівні департаменту виконує префект, який очолює місцеву державну адміністрацію, яка, у свою чергу, наділена великими владними повноваженнями та містить систему служб для здійснення державної політики на регіональному рівні. Префект репрезентує кожного з міністрів, здійснює адміністративний контроль за діяльністю департаменту, виступає розпорядником усіх державних видатків у департаменті, дбає про національні інтереси, громадський порядок та додержання норм законів [25].

Властивості децентралізованого державного управління та самоврядування поєднує в собі Регіон, статус якого впливає з його призначення, тобто інструменту економічного, соціального і культурного розвитку певної території. Саме регіони беруть участь у створенні загальнонаціональних планів розвитку, домагаючись у цих планах виконання пріоритетів регіонального розвитку.

Представницьким органом є Регіональна рада, що виступає дорадчим органом у регіоні та виконує повноваження у сфері фінансів, визначення економічного вектору розвитку та ухвалення інших рішень, що не віднесено до компетенції Президента ради, тощо. Рада призначає президента із свого

складу на шість років. Він є одночасно і виконавчим органом, і головою регіональної адміністрації. Президент має ті ж самі функції, що й президент Генеральної ради у департаменті: підготовка рішень та бюджету ради, виконання ухвалених радою рішень, керування роботою регіональних служб та розпорядження фінансовими ресурсами регіону тощо.

У регіоні також діє представник Президента та Французького уряду – Префект, який забезпечує адміністративне управління державними інститутами, контроль за законністю діяльності органів місцевого самоврядування і належним здійсненням своїх повноважень органами публічної влади в регіоні. Він також відіграє основну роль у плануванні розвитку регіону і розподілу державних інвестицій, розв'язує питання соціально-економічного розвитку й облаштування території всього регіону та виступає розпорядником бюджетних коштів служб тощо. Префект регіону виконує подвійну роль – він одночасно є також префектом департаменту (територіальної одиниці другого рівня), в якому знаходиться столиця регіону. Таким чином він виконує функції префекту столичного департаменту в звичному режимі, а також наділений наглядовими та координаційними функціями щодо префектів решти департаментів [16].

Адміністративно-територіальний устрій Франції характеризуються чітким розподілом повноважень та компетенцій між трьома ієрархічними рівнями влади. На рівні комуни – повноваження представницьких органів достатньо обмежені і стосуються лише питань фінансування, облаштування території та забезпечення функціонування її служб. Для рівня департаменту характерний значно ширший перелік повноважень, але присутні контроль та координація діяльності представницьких органів з боку органів держави – префек-

та, який наділений широкими владними повноваженнями. Регіони, починаючи з 1982 р., отримали низку повноважень, які стосуються, зокрема, питань формування економічних відносин, оскільки саме вони забезпечують економічний, соціальний, культурний та науковий розвиток підвимої території. Отримані повноваження були посилені законом від 13 серпня 2004 р. про місцеві свободи та обов'язки, який поклав на регіони відповідальність за координацію заходів щодо економічного розвитку, здійснюваних на території області [10].

Система розподілу повноважень в Україні між органами державної влади і місцевого самоврядування характеризується певними відмінностями від моделі формування відносин у Франції: «втручання» органів державної влади у виконання повноважень органами місцевого самоврядування на регіональному рівні; надання широких владних повноважень місцевим органам влади на базовому рівні; відсутність проміжного рівня адміністративно-територіального устрою; наявність дублювання та перетинання функціональних повноважень та обов'язків представників державних та місцевих органів влади тощо (табл. 1).

Співробітництво громад стало одним з успішних, запозичених Україною інструментів соціально-економічного розвитку територій, спрямоване на вирішення нагальних економічних проблем певної громади чи об'єднання громад [21]. Відповідно до Закону України «Про співробітництво громад» сутність полягає у об'єднанні на договірній основі зусиль та ресурсів територіальних громад для вирішення наявних проблем власного розвитку. Станом на 07.05.2019 р. у реєстрі Міністерства регіонів України зареєстровано 397 договорів про співробітництво територіальних громад [22].

Висновки.

Проаналізувавши діяльність та сферу компетенцій органів державної влади та місцевого самоврядування у Франції, можна виокремити низку позитивних та успішних практик, цікавих для України, з погляду запозичення: чіткий розподіл компетенцій і повноважень органів державної влади та місцевого самоврядування; відсутність дублювання чи перетинання певних функціональних обов'язків на кожному рівні територіального устрою; обмеження втручання з боку держави у діяльність представницьких органів здебільшого контрольно-наглядовими функціями; передача повноважень щодо соціально-економічного розвитку територій органам місцевого самоврядування; надання більшої незалежності та автономності органам місцевого самоврядування у фінансово-кредитних відносинах тощо.

На сучасному етапі важливим завданням для вдосконалення моделі взаємовідносин між органами державної влади і місцевого самоврядування в Україні є побудова раціональних економічних відносин на всіх ієрархічних рівнях управління державою та їх перетворення на ефективні джерела економічного і соціального розвитку країни. Для оновлення і вдосконалення дієвих економічних відносин та побудування нових форм взаємодії необхідно: здійснити моніторинг наявних форм і моделей економічних відносин на муніципальному та загальнодержавному рівні; проаналізувати їх актуальність та ефективність на кожному з ієрархічних рівнів влади; узгодити механізми регулювання відносин між усіма суб'єктами влади; внести відповідні зміни і привести у відповідність законодавчо-нормативні та організаційно-управлінські документи; здійснювати постійний контроль за оновленням та актуалізацією нових форм економічних відносин; слідкувати за дотриманням регламентованих норм та використанням інструментів взаємодії з боку органів влади тощо.

Таблиця 1
Функції та повноваження органів державної влади і місцевого самоврядування України та Франції [14, 20]

Україна		Франція	
ОМС	Органи державної влади	ОМС	Органи державної влади
<ul style="list-style-type: none"> – управління комунальним майном; – затвердження програм соціально-економічного і культурного розвитку та контроль за їх виконанням; – затвердження бюджетів відповідних адміністративно-територіальних одиниць і контроль за їх виконанням; – встановлення місцевих податків і зборів; – забезпечення проведення місцевих референдумів та реалізацію їх результатів; – управління комунальними підприємствами, організаціями і установами, а також контроль за їх діяльністю; – вирішення інших питань місцевого значення, віднесених законом до їхньої компетенції. 	<p>Базовий рівень адміністративно-територіального устрою</p> <ul style="list-style-type: none"> - 	<ul style="list-style-type: none"> – фінансові та кредитні повноваження; – повноваження у сфері громадських служб; – управління майном; – повноваження облаштування території та міського будівництва. 	<ul style="list-style-type: none"> – ресстрація актів громадянського стану; – допомога в пошуку правопорушників; – забезпечення обнародування нормативних актів держави і контроль за їх виконанням; – забезпечення проведення виборів; – видання свідоцтва та ліцензії на полювання і дрібну торгівлю.
		<p>Основний (проміжний) рівень адміністративно-територіального устрою</p> <ul style="list-style-type: none"> – фінансові та кредитні повноваження; – визначення політики розвитку території; – встановлення ставок внутрішнього контролю за виконанням нормативних актів уряду; – забезпечення підтримки громадського порядку; – адміністративний контроль за 	

<ul style="list-style-type: none"> – нормотворчі, установчі, та контрольні повноваження та функції планування; – забезпечення комплексного розвитку території громади; – повноваження у сфері бюджету і фінансів; – управління комунальною власністю й місцевими фінансами; – забезпечення задоволення потреб населення у житлових, транспортних, торгових та комунально-побутових послугах; – повноваження соціального захисту населення; – розвиток охорони здоров'я, освіти, культури і спорту; – природоохоронна функція та регулювання земельних відносин; – облікові та інформаційні повноваження. 		<p>трішніх податків;</p> <ul style="list-style-type: none"> – повноваження у сфері громадських служб; – управління майном; – вирішення кадрових питань у департаменті. 	<p>діяльністю департаменту;</p> <ul style="list-style-type: none"> – розпорядження видатками і майном держави; – представлення інтересів держави в різних питаннях; – керування роботою місцевих служб державних центральних органів виконавчої влади.
<p>Регіональний рівень адміністративно-територіального устрою</p>			
<ul style="list-style-type: none"> – забезпечення законності, охорони прав і свобод населення; – визначення соціально-економічного розвитку території, бюджету і фінансів; – управління майном, розвиток та приватизація підприємництва, сфери промисловості, сільського господарства, будівництва, транспорту і зв'язку; – вирішення питань у сфері освіти, науки, культури, охорони здоров'я, фізкультури і спорту, сім'ї, жінок, молоді; – використання земельних природних ресурсів та охорона довкілля; – зовнішньо-економічна діяльність, оборонна робота; – соціальних захист та зайнятість населення тощо; – здійснення виконавчої влади на території та реалізація повноважень делегованих відповідною радою. 	<ul style="list-style-type: none"> – повноваження у сфері облштування території та інфраструктурні повноваження; – повноваження у сфері освіти, транспорту; – розробка регіональних планів економічного і соціального розвитку та інвестиційна діяльність; – розпорядження фінансовими ресурсами регіону. 		<ul style="list-style-type: none"> – здійснення контролю за законністю рішень ради; – вирішення питань соціально-економічного розвитку; – обласну територію; – планування розвитку території та розподілу державних інвестицій; – розпорядження бюджетними коштами та майном держави; – вторинне розпорядження кредитів місцевих служб центральних міністерств.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ:

1. Агранофф Р. Напрямки адміністративної реформи. Проблеми трансформації територіальної організації влади : зб. матеріалів та документів / наук. ред. М. Пухтинський. Київ : Атіка, 2005. С. 467–488.
2. Аналіз основних моделей державного управління країн світу / за заг. ред. В.І. Петрової. Київ, 2014. 86 с.
3. Батракова Д. Адміністративно-правове регулювання місцевого самоврядування: порівняльно-правовий аналіз України і Франції : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. 2017. 201 с. URL: dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/7222/Diss.PDF?sequence=11.
4. Барвіцький В. У пошуках шляхів реформування дієздатних територіальних громад: міжнародний досвід. Проблеми децентралізації: національний та міжнародний досвід : зб. матеріалів та док. / наук. ред. М. О. Пухтинський. Київ : Атіка-Н, 2006. С. 245–251.
5. Гонцяж Я. Самоврядування та територіальна організація влади в Польщі : довідк. вид. / за заг. ред. Я. Гонцяж [та ін.] ; Центр дослідж. адміністрат. реформи; Міжнар. центр перспект. дослідж. Київ : Міленіум : Вид-во УАДУ, 2001. 184 с.
6. Грובהва В. П. Система місцевого самоврядування Франції: досвід для України. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. 2015. Вип. 32(1). С. 108–112. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2015_32%281%29_26.
7. Девемі Ж.-Ф. Місцеве управління у Франції. Зб. наук. пр. Української академії державного управління; за заг. ред. В. І. Лугового, В. М. Князева. Київ : Вид-во УАДУ, 2000. В 4 ч. Вип. 2. Ч. II. С. 77–82.
8. Децентрализация: Эксперименты и реформы: Органы местного самоуправления в Центральной и Восточной Европе / под ред. Т. Хорвата. Будапешт : Public Service Reform Initiative, 2000. 484 с.
9. Евдокимов В. Б., Старцев Я. Ю. Местные органы власти зарубежных стран: правовые аспекты. Москва : Спарк, 2001. 251 с.
10. Економічний розвиток, туризм, соціальна і солідарна економіка : офіційний сайт регіонів Франції. URL: <http://regions-france.org/commissions-thematiques/developpement-economique-tourisme-ess/>.
11. Європейська хартія місцевого самоврядування. Офіційний вісник України. 2015. № 24. 718 с.
12. Исаев М. А., Чеканский А. Н., Шишкин В. Н. Политическая система стран Скандинавии и Финляндии. Москва : РОССПЭН, 2000. 29 с.
13. Карасінський С. Польська адміністративна реформа. Глобалізація. Регіоналізація. Регіональна політика ; за ред. І. Ф. Кононова. Луганськ : Альма-матер, 2001. С. 431–440.
14. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96–вр. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
15. Местное самоуправление (управление) в зарубежных странах / А. С. Прудников, Л. А. Ларина, М. В. Аксютин [и др.] ; под ред. А. С. Прудникова. Москва : ЮНИТИ – ДАНА, 2008. 271 с.
16. Обсерваторія регіональної політики Франції : офіційний сайт регіонів Франції. URL: <http://regions-france.org/observatoire-politiques-regionales/>.
17. Панов А.В. Територіальний устрій Франції та Італії – уроки для України : монографія. Ужгород : ПП «АУТ-ДОР-ШАРК», 2015. 126 с.
18. Переход к демократии стран Центральной и Восточной Европы / под ред. А. Антошевского и Р. Хербута. Донецк : Донбасс, 2001. 302 с.
19. Поже Ж.-Л. 25 років децентралізації у Франції: що є корисного для України. Проблеми децентралізації: національний та міжнародний досвід / наук. ред. М. Пухтинський. Київ : Атіка – Н, 2006. С. 350–358.
20. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 трав. 1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>.
21. Про співробітництво територіальних громад : Закон України від 17 червн. 2014 р. № 1508-VII01.04.2014 р. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1508-18>.
22. Реєстр договорів про співробітництво територіальних громад. URL: <http://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2019/02/reestr-07.05.2019.pdf>.
23. Самара С. Г. Взаємодія Кабінету Міністрів України з місцевими державними адміністраціями: зарубіжні традиції та вітчизняний досвід. Державне управління: удосконалення та розвиток. № 9. Дніпро, 2016. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=999>.
24. Територіальна громада. Місцеве самоврядування : офіційний сайт Національного інституту статистики та економічних досліджень Франції. URL: <https://www.insee.fr/fr/metadonnees/definition/c1353>.
25. Ткачук А. Місцеве самоврядування у Франції. На шляху до децентралізації. Програма сприяння Парламенту II USAID. URL: <http://pdp.sirko.net.ua/analytics/local-government/979-28a-a5----->.
26. Туровский Р. Ф. Центр и регионы: проблемы политических отношений. Москва : Изд. дом ГУ ВШЭ, 2007. 400 с.

27. Фелонюк Т. А. Основні риси системно-структурної організації місцевого самоврядування у Французькій Республіці. Актуальні проблеми державного будівництва та місцевого самоврядування в контексті конституційної модернізації : зб. наук. ст. за матеріалами наук.-практ. семінару, м. Харків, 14 жовтн. 2016 р. Харків, 2016. С. 170–175.
28. Чехарина В. И. Основы конституционного строя Республики Польша. Москва : Наука, 2004. 133 с.

REFERENCES

1. Ahranoff, R. (2005). Napriamky administratyvnoi reformy [Areas of administrative reform]. *Problemy transformatsii terytorialnoi orhanizatsii vlady – Problems of transformation of territorial organization of power*, 467–488 [in Ukrainian].
2. Petrova, V. I. (Ed.). (2014). *Analiz osnovnykh modelei derzhavnoho upravlinnia krain svitu [Analysis of the basic models of government in the world]*. Kyiv [in Ukrainian].
3. Batrakova, D. S. (2017). Administratyvno-pravove rehuliuвання mistsevoho samovriaduvannia: porivnialno-pravovyi analiz Ukrainy i Frantsii [Administrative regulation of local self-government: a comparative legal analysis of Ukraine and France]. *Candidate's thesis*. Retrieved from dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/7222/Diss.PDF?sequence=11 [in Ukrainian].
4. Barvitsky, V. (2006). U poshukakh shliakhiv reformuvannia diiezdatnykh terytorialnykh hromad: mizhnarodnyi dosvid [Looking for ways to reform capable territorial communities: An international experience]. *Problemy detsentralizatsii: natsionalnyi ta mizhnarodnyi dosvid – Problems of decentralization: national and international experience*, 245–251 [in Ukrainian].
5. Hontsiash, Ya. (2001). *Samovriaduvannia ta terytorialna orhanizatsiia vlady v Polshchi [Self-government and territorial organization of power in Poland]*. Kyiv: Vyd-vo UADU [in Ukrainian].
6. Hrobova, V. (2015). Systema mistsevoho samovriaduvannia Frantsii: dosvid dlia Ukrainy [The local government system in France: experience for Ukraine]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu – Scientific Bulletin of Uzhhorod University*, 32(1), 108–112 [in Ukrainian].
7. Devemi, Zh. (2000). Mistseve upravlinnia u Frantsii [Local government in France]. V. I. Luhovyi, V. M. Kniaziev (Eds.). *Zb. nauk. pr. Ukrainskoi akademii derzhavnoho upravlinnia – Collection of scientific works of the Ukrainian Academy of Public Administration*, 4 (2), 77–82 [in Ukrainian].
8. Khorvat, T. (Ed.). (2000). *Detcentralizatsiia: Eksperymenty i reformy: Organy mestnogo samoupravleniia v Tcentralnoi i Vostochnoi Evrope [Decentralization: Experiments in reform: Local governments in Central and Eastern Europe]*. Bydapesht: Public Service Reform Initiative [in Russian].
9. Evdokymov, V. B. (2001). *Mestnye organy vlasti zarubezhnykh stran: pravovye aspekty [Local authorities of foreign countries: legal aspects]*. Moskva: Spark [in Russian].
10. Ekonomichniy rozvytok, turizm, sotsialna i solidarна ekonomika [Economic development, tourism, social and solidarity economics]. (2019). *Ofitsiinyi sait rehioniv Frantsii – The official site of the regions of France*. Retrieved from <http://regions-france.org/commissions-thematiques/developpement-economique-tourisme-ess/>.
11. Yevropeiska khartiia mistsevoho samovriaduvannia [European Charter of Local Self-Government]. (2015). *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy – Official Bulletin of Ukraine*, 24 [in Ukrainian].
12. Ysaev, M. A., Chekanskyi, A. N., & Shyshkyn, V. N. (2000). *Polytycheskaia systema stran Skandynavyy y Fynliandyi [The political system of the countries of Scandinavia and Finland]*. Moskva: ROSSPEN [in Russian].
13. Karasynskyi, S. (2001). Polska administratyvna reforma [Polish administrative reform]. *Hlobalizatsiia. Rehionalizatsiia. Rehionalna polityka – Globalization. Regionalization. Regional policy*. (pp. 431-440). I. F. Kononov (Ed). Luhansk: Alma-mater [in Ukrainian].
14. Konstytutsiia Ukrainy № 254k/96–vr [Constitution of Ukraine No. 254k/96–vr]. (1996). Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr> [in Ukrainian].
15. Prudnykov, A.S., Laryna, L.A., & Aksiutyn, M. V. (Eds.). (2008). *Mestnoye samoupravleniye (upravleniye) v zarubezhnykh stranakh [Local government (management) in foreign countries]*. Moskva: YuNYTY– DANA [in Russian].
16. Observatoriia rehionalnoi polityky Frantsii [Observatory of regional policy in France]. (2019). *Ofitsiinyi sait rehioniv Frantsii – The official site of the regions of France*. Retrieved from <http://regions-france.org/observatoire-politiques-regionales/>.
17. Panov, A.V. (2015). *Terytorialnyi ustrii Frantsii ta Italii – uroky dlia Ukrainy : monohrafiia [The territorial structure of France and Italy is a lesson for Ukraine]*. Uzhhorod: AUTDOR-ShARK [in Ukrainian].

18. Antoshevskii, A., & Kherbut, R. (Eds.). (2001). *Perekhod k demokratii stran Tsentral'noy i Vostochnoy Yevropy [Transition to Central and Eastern European Democracy]*. Donetsk: Donbass [in Russian].
19. Pozhe, Zh.-L. (2006). 25 rokiv detsentralizatsii u Frantsii: shcho ye korysnoho dlia Ukrainy [25 years of decentralization in France: what is good for Ukraine]. *Problemy detsentralizatsii: natsionalnyi ta mizhnarodnyi dosvid – Problems of decentralization: national and international experience*, 350–358 [in Ukrainian].
20. Pro mistseve samovriaduvannia v Ukraini: Zakon Ukrainy № 280/97-VR [On Local Self-Government in Ukraine: Law of Ukraine No. 280/97-VR]. (1997). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-vr> [in Ukrainian].
21. Pro spivrobitnytstvo terytorialnykh hromad: Zakon Ukrainy № 1508-VII vid 01.04.2014 [On cooperation of territorial communities: Law of Ukraine No. 1508-VII from 01.04.2014]. (2014). Retrieved from <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1508-18> [in Ukrainian].
22. *Reiestr dohovoriv pro spivrobitnytstvo terytorialnykh hromad [Register of cooperation agreements of territorial communities]*. Retrieved from <http://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2019/02/reestr-07.05.2019.pdf> [in Ukrainian].
23. Samara, S. H. (2016). Vzaiemodiia Kabinetu Ministriv Ukrainy z mistsevymy derzhavnymy administratsiiami: zarubizhni tradytsii ta vitchyzniani dosvid [Interaction of the Cabinet of Ministers of Ukraine with local state administrations: foreign traditions and domestic experience]. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*, 9. Retrieved from <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=999> [in Ukrainian].
24. Terytorialna hromada. Mistseve samovriaduvannia [Local community. Local Government]. (2019). *Ofitsiyni sait Natsionalnoho instytutu statystyky ta ekonomichnykh doslidzhen Frantsii – Official site of the National Institute for Statistics and Economic Research of France*. Retrieved from <https://www.insee.fr/fr/metadonnees/definition/c1353>.
25. Mistseve samovriaduvannia u Frantsii. Na shliakhu do detsentralizatsii [Local self-injury in France. Towards decentralization]. (2019). Prohrama spriyannia Parlamentu II USAID – Parliamentary Assistance Program II USAID. Retrieved from <http://pdp.sirko.net.ua/analytics/local-government/979-28a-a5-----> [in Ukrainian].
26. Turovskiy, R. F. (2007). *Tsentr i regiony: problemy politicheskikh otnosheniy [Center and regions: problems of political relations]*. Moskva: Izd. dom HU VShE [in Russian].
27. Feloniuk, T. A. (2016). Osnovni rysy systemno-strukturnoi orhanizatsii mistsevoho samovriaduvannia u Frantsuzkii Respublitsi [The main features of system-structural organization of local self-government in the French Republic]. *Aktualni problemy derzhavnogo budivnytstva ta mistsevoho samovriaduvannia v konteksti konstitutsiinoi modernizatsii – Actual problems of state building and local self-government in the context of constitutional modernization*, 170-175 [in Ukrainian].
28. Chekharyna, V. Y. (2004). *Osnovy konstitutsionnogo stroya Respubliki Pol'sha [The Foundations of the Constitutional System of the Republic of Poland]*. Moskva: Nauka [in Russian].

Полянська Яна Вадимівна

Аспірант

Дніпропетровський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України
49044, м. Дніпро, вул. Гоголя, 29

Polianska Yana

PhD student

Dnipropetrovsk regional institute for public administration National academy for public administration under the President of Ukraine
29, Gogol Str., Dnipro, 49044, Ukraine

Email: yana.polianska2018@gmail.com

Цитування: Полянська Я. В. Зарубіжний досвід формування ефективної моделі взаємодії органів державної влади і місцевого самоврядування на прикладі Французької Республіки. *Аспекти публічного управління*. 2019. Т. 7, № 12. С. 38-48.

Citation: Prokopenko, L.L. (2019). Zarubizhnyi dosvid formuvannia efektyvnoi modeli vzaiemodii orhaniv derzhavnoi vlady i mistsevoho samovriaduvannia na prykladi Frantsuzkoi Respubliki [Foreign experience of forming an effective model of interaction between public authorities and local self-government on the example of the French Republic]. *Public administration aspects*, 7(12), 38-48.

Стаття надійшла / Article arrived: 10.11.2019

Схвалено до друку / Accepted: 09.12.2019